

ποταπότητος, τῆς πονηρίας, τῆς ἀνανδρίας, τῆς ἐλλείψεως αἰσθήματος, καὶ τῆς ἐλλείψεως συνέσεως, τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τῆς ἀγνοίας ἡμῶν αὐτῶν, ὅταν παρατηρήσῃ τις τὸ τετριμμένον εἰσθὼς νὰ ὑπερισχύῃ τῆς ὑπερόχου ἀξίας, αὐτὸ δὲ τοῦτο νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ἀτιμίαν· ὅταν ἀπατηθῇ τις ὡς ἐγὼ εἰς τὰς δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς μου ἐλπίδας, ἐκτιμῶν τοὺς πάντας κατὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ἐκτιμῶν αὐτοὺς ἐσφαλμένως, πάντοτε δὲ σφαλ-

λόμενος ἐν ἐκείνοις παρ' οἷς ἔθεσα τὴν μεγίστην ἐμπιστοσύνην μου· τὸ παίγνιον τῆς φιλίας καὶ ὁ ἀπατηθεὶς ἐν τῷ ἔρωτι· ὦ! τίς δὲν ἤθελε συνομολογήσῃ ὅτι εἶχον δίκαιον νὰ δυσχεραίνω καὶ ὑπερφρονῶ ἑμαυτοῦ; Καὶ τοῦτο κυρίως διότι δὲν περιεφρόνησα τὸν κόσμον ἀρκούντως.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ

Ο ΙΑΞΣΩΝΙΑΔΗΣ

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΣΑΤΑΝΑ

ΕΚ ΤΟΥ «ΑΠΟΛΕΣΘΕΝΤΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ» ΤΟΥ ΜΙΑΤΩΝΟΣ

(Βιβλ. IV, μετὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ ὁ σατανᾶς ἀρχεῖται τοῦ μονολόγου δι' ἀποστροφῆς πρὸς τὸν Ἥλιον).

ᾠ! σὺ ποῦ με ὑπερβάλλουσας στεφανωμένος δόξαν ἡγεμονεύεις μόνος σου εἰς τὸ βασιλείόν σου καὶ φαίνεσαι ὡς ὁ θεὸς τοῦ νέου τούτου κόσμου, ὦ! σὺ ποῦ εἰς τὴν ὄψιν σου τὰ ἄστρα μαζευμένα τὰς κεφαλὰς των κρύπτουσι, πρὸς σὲ νῦν ἀνακράζω καὶ με φωνὴν ἐχθρότητος προφέρω τ' ὄνομά σου. ὦ Ἥλιε! Βδελύττομαι τὴν λάμψιν σου ποῦ φέρει 'ς τὴν μνήμην μου ὅποια ἦν ἡ πρῶν μου καθέδρα καί, ἄνωθεν τῆς σφαίρας σου, ὅποιαν εἶχον δόξαν, πρὶν ἢ ἡ ἀλαζονεία μου με καταρρίψῃ κάτω παλαίσαντα ἐν οὐρανοῖς κατὰ τοῦ ἀσυγκρίτου τῶν οὐρανῶν ἡγήτορος. Ἄ! διατί νὰ φέρω τοιαύτην ἀμοιβὴν ἐγὼ 'ς αὐτόν, ὅστις με τόσῃν με ἔπλασε λαμπρότητα καὶ ὅστις φιλαγάθως οὐδένα ποτε ἤλεγχε; οὐδ' ἦν βαρὺ τὸ ἔργον πλησίον του· μικρότερον τί δυνατόν νὰ γείνη εἰμὴ νὰ φέρω πρὸς αὐτὸν αἶνους κ' εὐχαριστίας ὡς ὥφειλον! Πλὴν ἐν ἐμοὶ ἡ τόση ἀγαθότης κακίαν καὶ φαυλότητα παρήγαγε καὶ μόνον· τοιαῦτα ὕψη ἀνελθὼν δὲν ἀνειχώμην πλέον ὑπήκοος νὰ ἴσταμαι κ' ἐσυλλογίσθην ὅτι βαθμίδα ὑψηλότερον ἂν μίαν ἀνηρχόμην θὰ καθιστάμην Ὑψιστος, θὰ ἔλυον ἀμέσως ἀλύτου εὐγνωμοσύνης μου τὸ ἄλυτον φορτίον, τόσον βαρὺ, ὥστε ποτὲ καταβολὴ καμμία νὰ φέρῃ τὴν ἐξόφλησιν, ἐν λήθῃ ρίπτων ὅσα ἐλάμβανον ἐκάστοτε καὶ μὴ ὑπολογίζων ὅτι εὐγνώμων χαρακτήρ ὀφείλων δὲν ὀφείλει ἀλλὰ πληρώνει πάντοτε, συγχρόνως ὀφειλέτης καὶ πιστωτὴς γινόμενος. Ἦτο λοιπὸν φορτίον;... ᾠ! ἄγγελον κατώτερον ἢ ἰσχυρά του μοῖρα ἂν μ' ἐπλαττεν, ὦ, εὐτυχὴς θὰ ἦμην καὶ καμμία ἀδέσμευτός ποτε ἐλπίς δὲν ἤθελεν ἐγείρει φιλοδοξίαν!... Ἀλλὰ πῶς; ἂν δύναμις ἑτέρα ὁμοίους πόθους ἔτρεφε, θὰ μ' ἔσυρε μαζύ της ὅσῳ ἂν ἦμην ἐντελής... Πλὴν ἔτεροι δυνάμεις

δὲν ἔπεσον, ἀλλ' ἔστησαν ἀκλόνητοι πρὸς πάντας τοὺς πειρασμούς, εἴτ' ἐνδοθεν εἴτ' ἔξωθεν ὀρμῶντας... Εἶχες καὶ σὺ τὴν δύναμιν ν' ἀντισταθῇς ὁμοίως; Τὴν εἶχες. Δύνασαι λοιπὸν νὰ αἰτιᾶσαι ἄλλον εἰμὴ τὴν ἐλευθέρειον τοῦ οὐρανοῦ ἀγάπην, ἴσα πρὸς ὅλους φέρουσας; Κατηραμένος ἔστω λοιπὸν ὁ ἔρως, ἐπειδὴ εἴτ' ἔρως εἴτε μῖσος, ἴσα πρὸς μέ, παράγουσιν αἰώνιον τὸν πόνον... Κατηραμένος εἶσαι σὺ παρὰ τὴν θέλησίν του ἐκλέξας ὅ,τι φέρει νῦν μετάνοιαν τοιαύτην! Οἱμοὶ ὁ ἄθλιος ἐγὼ! πῶς δύναμαι νὰ φύγω τὴν ἀγανάκτησιν αὐτοῦ, ἥτις δὲν ἔχει πέρας καὶ τὴν ἀπελπισίαν μου τὴν ἀπειρον ἐπίσης! Εἴν' ἄδης πᾶσα μου ὁδός, ἐγὼ αὐτὸς εἴμ' ἄδης καὶ εἰς τὸν ἔσχατον βυθὸν κατώτερόν τι βάθος εὐρὺ ἐτι ἀνοίγεται νὰ με καταβροχθίσῃ, ὥστε νὰ φαίνεται οὐρανὸς ἢ κόλασις ἢ πρῶν! ᾠ! ἀνακούφισιν μικρὰν ζητῶ· ὦ! δὲν ὑπάρχει θέσις διὰ μετάνοιαν; συγγνώμη δὲν ὑπάρχει;... Οὐδέν, εἰμὴ ὑποταγή, ἀλλὰ τὴν λέξιν ταύτην ὁ τύφος μου δὲν συγχωρεῖ, οὐδὲ τὸ μέγα αἴσχος ἀπέναντι τῶν ὑπ' ἐμὲ πνευμάτων, τὰ ὅποια ἐπλάνησα ὑποσχεθεὶς νὰ ἀνατρέψω ἄρδην ἐγὼ τὸν Παντοδύναμον... Ὀλίγον φεῦ γινώσκουν πόσον ἐκτείνω αὐστηρῶς τὴν καύχησιν ἐκείνην καὶ ποίας εἰς τὰ σπλάγχνα μου αἰσθάνομαι βασάνους, ἐν ᾧ αὐτοὶ 'ς τὸν θρόνον μου ἐν Ἄδει με λατρεύουν! Ὅσῳ με δίδει ὑπεροχὴν τὸ στέμμα καὶ τὸ σκῆπτρον τοσοῦτον χαμηλότερον εἰς τὰς ἀβύσσους πίπτω, κατὰ τὴν ἀθλιότητα πρωτεύων φεῦ καὶ μόνον! Τοιαύτη ἔρχεται χαρὰ ἐκ τῆς φιλοδοξίας! Ἄλλ' ἐὰν ἦτο δυνατόν διὰ τῆς μετανοίας καὶ διὰ χάριτός τινος νὰ ἀναλάβω αὐθις τὴν πρώτην μου κατάστασιν, τὸ νέον ὕψος πάλιν ὑπερηφάνους στοχασμοὺς ἤθελε με ἐμπνεύσει, ἀμέσως θ' ἀπεκήρυττον πᾶν ὅ,τι ἢ δολία

ὑποταγή μου ὠρκίσθη, ἀμέσως θὰ ἡρνούμην
τὸν ὄρκον μου ὡς ἄκυρον καὶ βία δεδομένον·
διότι εἶν' ἀδύνατον διαλλαγή νὰ ἔλθῃ
ἐκεῖ ὅπου διήλασαν διὰ τοιούτου βάθους
μίσση τοσοῦτον φονικά, καὶ οὕτω θὰ κατήντων
εἰς χεῖρονα ὑποτροπήν καὶ πτῶσιν βαρυτέραν,
οὕτω μικρὰν διακοπὴν διὰ διπλῆς ὁδύνης
θὰ ἐξηγόραζον, καθὼς γινώσκει ὁ τιμωρὸς μου·
ὅσον λοιπὸν αὐτὸς μακρὰν τοῦ νὰ μὲ δώσῃ χάριν
διατελεῖ, τόσον κ' ἐγὼ μακρὰν νὰ τὴν ζητήσω.
'Ἦδη ἀφ' οὗ πᾶσα ἐλπίς τελείως ἀπεκλείσθη,
ἰδοὺ ἀντὶ ἡμῶν, μακρὰν αὐτοῦ ἀποβληθέντων,

ἰδοὺ ἡ νέα του χαρὰ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη
καὶ δι' αὐτὸν ἐγένετο ὁ νέος οὗτος κόσμος . . .
Λοιπὸν χαιρέτω ἡ ἐλπίς, χαιρέτω καὶ ὁ φόβος,
χαιρέτω ἡ συνείδησις· πᾶν ἀγαθὸν ἐχάθη
καθόλου πλέον δι' ἐμέ . . . Ὡς σὺ, κακία, ἔσω
τὸ ἀγαθόν μου, διὰ σοῦ τὸ κράτος μοιρασμένον
τηρῶ μετὰ τοῦ ἀνακτος τῶν οὐρανῶν, καὶ ἴσως
πλέον ἢ τοῦ ἡμίσεως ἐγὼ θὰ βασιλεύσω,
ὡς μετ' ὀλίγον ὄψεται ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κόσμος.

(Ἰωάννινα, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1884.)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΘ ΠΟΝΤΗΡΗΣ

Ἡ ΚΥΡΙΑ ΔΑΣΙΕ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἡ κυρία Δασιὲ κατέχει ἰδιόζουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν
Γαλλίδων γυναικῶν τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρί-
δος διὰ τε τὴν ἀξίαν αὐτῆς καὶ μάλιστα διὰ τὸ μέρος,
ὅπερ ἔλαβεν εἰς τὸν ἀνακαινισθέντα περιβόητον ἀγῶνα
μεταξὺ τῶν ἀρχαϊζόντων καὶ τῶν νεωτεριζόντων ὅστις
ἐπὶ τοσοῦτον ἀπησχόλησε τὰ πνεύματα κατὰ τὸ τελευ-
ταῖον ἡμῖς τοῦ μεγάλου αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δε-
κάτου ὀγδόου.

Ἡ Ἄννα δὲ Φέρβε ἐγεννήθη ἐν Σωμοῦρ τὸν μάρτιον
τοῦ 1654. Ἐν τῇ πατρικῇ αὐτῆς οἰκίᾳ φαιδρᾷ καὶ αὐ-
στηρᾷ συγχρόνως διηλθε τὰ πρῶτα τοῦ βίου ἔτη εὐτυ-
χῆς ἢ νεαρὰ κόρη, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ πατρὸς αὐ-
τῆς ἀνδρὸς ἐγγραμμάτου. Ὁκτὼ καὶ δεκαέτις ἀπωλέ-
σασα αὐτὸν ἦλθεν εἰς Παρισίους ὅπου ὁ σοφὸς Οὐὲ
ὠδήγησε τὰ πρῶτα βήματά της εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρ-
χαίων. Ἡ Ἄννα δὲ Φέρβε δὲν ἐβράδυνε νὰ γίνῃ γνωστὴ
διὰ τῆς ἐκδόσεως Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς μεταφράσεως
τῶν ὕμνων, ἐπιγραμμάτων καὶ ἀποσπασμάτων τοῦ Καλ-
λιμάχου. Τῷ δὲ 1681 δι' ἐτέρας ἐκδόσεως τῶν ποιήσεων
τῆς Σαπφούς καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος γαλλιστί.

Τὰ ἔργα ταῦτα ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἠνοιξαν
εὐρὺ στάδιον αὐτῇ, ἠκολούθησαν δὲ ἡ μετάφρασις τοῦ
Ῥωμαίου «Πλαύστου», τοῦ «Πλούτου» καὶ τῶν «Νεφε-
λῶν» τοῦ Ἀριστοφάνους, τῷ δὲ 1688 ὁ «Τερέντιος»,
ἀλλὰ τὸ ἔργον δι' οὗ ἐδοξάσθη ἡ φιλόμουσος γυνὴ εἶναι
ὁ «Ὀμηρος».

Νυμφευθεῖσα τῷ 1683 τὸν Δασιὲ συνειργάζετο μετ'
αὐτοῦ ὅτε ἡ μεταξὺ τῶν Ἀρχαίων καὶ τῶν Νεωτέρων
ἔρις τῇ ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν νὰ καταστήσῃ γνωστὸν τὸν
ποιητὴν τῆς Ἰλιάδος περὶ τοῦ ὁποῖου τόσα παράλογα
ἐλέγοντο.

Εἰς τὴν κλασσικὴν ταύτην διαμάχην ἀφορμὴν ἔδωκεν
ὁ ὑπέρμετρος ζήλος τῶν ἐραστῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἥς
τὰ ἀριστουργήματα ἐθεώρουν ὡς μόνον ἱκανὰ παραδείγ-
ματα καὶ ὠμῶν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ

Ἀριστοτέλους. Τρεῖς περιόδους δὲ ἐμφανίζει τὸ ἐπεισό-
διον τοῦτο.

Ἀρξάμενον τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1670 διὰ τοῦ
Δεσμαρὲ ἰδιοτρόπου ἀλλὰ ζωηροῦ πνεύματος, διήρκεσε
μέχρι τοῦ 1675. ἀνενεώθη δὲ ὑπὸ τοῦ μυθοποιοῦ Περ-
ρῶλ τῷ 1687.

Οἱ νεώτεροι οὐ μόνον κατεφέροντο κατὰ τῶν Ἀρ-
χαίων ἀλλὰ καὶ κολακεύοντο ὅτι τοὺς ὑπερέβαλον. Ὁ
Περρῶλ ἀναγνοὺς ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ποίημα περὶ
τοῦ αἰῶνος Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἐνεκα κρυφίου πάθους
κατὰ τοῦ Βοναλῶ καὶ τῶν φίλων τοῦ σατυριστοῦ Ῥακίνα
καὶ Λανφονταίνου παρέλιπε τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῇ
ἀριθμῇ τῶν κυριωτέρων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς, οὓς ἐθε-
τεν ὑπεράνω τῶν ἀρχαίων. Μὴ ἀρκεσθεῖς δὲ εἰς τοῦτο,
εὐθύς μετ' ὀλίγον ἐξέδωκε τοὺς «Παραλλήλους τῶν Ἀρ-
χαίων καὶ τῶν Νεωτέρων», ἐν οἷς οἱ νεώτεροι καὶ οἱ ἔσχα-
τοι πάντων προεξεῖχον πάντοτε ἐν τε τῇ ῥητορικῇ καὶ τῇ
ποιήσει τῶν σεβαστοτέρων ὀνομάτων τῆς ἀρχαιότητος.

Τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπερ μόνον ὁ Φοντενέλλ ἐτόλμησε
νὰ ὑπερασπισθῇ ἐπροξένησε μέγα σκάνδαλον. Ὁ Βουαλῶ
ὡς κυριώτερος ἀντίπαλος τοῦ Περρῶλ δὲν ἡδυνήθη ἐπὶ
μακρότερον νὰ τηρήσῃ σιγὴν, τοῦτον ἐμιμήθησαν ὁ
Ῥακίνας, Λανφονταῖνος, Οὐέ, Ἀρνῶλ, Λονζεπιέρ καὶ
ἄλλοι λαβόντες τὸ ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος μέρος. Δυσ-
τυχῶς ὅμως ὁ ὑπερβάλλων ζήλος τῆς ὑπερασπίσεως ἐξη-
ρέθιζε τοὺς πολεμίους καὶ ἡ φιλολογικὴ αὕτη διαμάχη
διήρκεσε μέχρι τοῦ 1694, ὅτε τῇ μεσιτείᾳ τοῦ μεγ-
άλου Ἀρνῶλ διελάγησαν οἱ διαμαχόμενοι ἀρχηγοὶ Βουα-
λῶ καὶ Περρῶλ.

Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ δευτέρα περίοδος ἀριθμεῖ ὀλιγώτερα
πρόσωπα· ἀρχὴν ταύτης ἔκαμεν ὁ Σαιντεβρεμὸν ἐν
Λονδίνῳ διαμένων, τοῦτον δὲ ἠκολούθησαν ὁ Οὐίλλιαμ
Τάμπλ καὶ ὁ Οὐότν, εἴτα ὁ Δρέϋδεν, Βούλ καὶ Βέντλυ,
τέλος ὁ Σάιφτ ὁ μετὰ ἀγγλικῆς ὁλως humour ἰδιορρυθ-
μίας πραγματευθεὶς τὸ ζήτημα.